UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

De Matrimonio Contracto Contra Interdictum Ecclesiae. Titvlvs XVI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

utrumve ad religionem tranſierit, ut promiſit, an contra promiſſionem *a* ſuam in domo remanſerit, & qualiter ſeras illas fecerit reſerari, utrum videlicet artificio medici, an cõcubitu viri, ſeu alio quolibet modo: nos tamen perſpicaciter attendentes, quòd impedimentum illud non erat perpetuum, quod præter divinum miraculum per opus humanum abſque corporali periculo potuit removeri: ſententiam divortii per errorem licet probabilem novimus eſſe prolatam, cùm pateat ex poſt facto, quòd ipſa cognoſcibilis erat illi, cujus ſimili commiſcetur: & ideò inter ipſam & primum virum dicimus matrimonium extitiſſe: quare inter eam & præfatum Guil. matrimonium non eſſe cenſemus, eosque præcipimus ab invicem ſeparari. Et ſi prædicta mulier ad religionem tranſierit (ſicut aſſerit *b* promiſiſſe) primus vir, qui non cognovit eandem, cum ea remaneat, cum qua poſtmodum eccleſiæ auctoritate contraxit: alioquin ea dimiſſa, debet ad illam redire, cum qua primò contraxit, niſi ſe voto mulier illa conſtrinxerit ad continentiam obſervandam, ut intelligatur per hoc cum præfato Guil. fornicata fuiſſe, vel niſi ſe fornicario modo alii viro miſcuerit, ut primus vir prætextu fornicationis, ejus velit conſortium declinare: nam ſi tantùm ſimplici verbo ſe promiſit continentiam ſervaturam, & poſtea in conſpectu eccleſiæ nupſit memorato Guillel. quamdiu articulus iſte dubitabilis erat, præſumi non debet, quòd fornicaretur cum illo, ſed amodo non debet cum illo aliquatenus remanere. Per hæc *c* autem quæſtionem illam noveris eſſe ſolutam, qua quæritur, utrum ea, quæ adeò arcta eſt, ut nulli poſſit carnaliter commiſceri, niſi per inciſionem, aut alio ſibi modo *d* violentia inferatur, non ſolummodo levis, ſed forte etiam gravis, ut ex ea mortis periculum timeatur, ad matrimonium contrahendum debeat idonea perhiberi. Similiter illa, quæ viro cui nupſerat, adeò arcta eſt, ut nunquam ab eo valeat deflorari: ſi ab eo ſit per judicium eccleſiæ ſeparata, & nubit alteri, cui arcta non ſit, & per frequentem uſum ſecundi, reddatur etiam apta primo: utrum ad eum redire debeat, cum quo priùs fœdus inierat conjugale. De talibus autem non eſt facile judicandum: cùm finale judicium pendeat ex futuro.

CAP. VII.

Si ineundum virum, cui cohabitavit per triennium, non habere potentiam cœundi, eis hoc jurantibus cum ſeptima manu propinquorum, matrimonium ſeparatur. h. d. inhærendo verbis literæ.

Honorius III. *e*

Literæ veſtræ nobis tranſmiſſæ continebant, quòd cùm cauſa matrimonii quæ inter M. Mulierem & A. ejus virum vertitur, vobis fuiſſet ab I. Papa prædeceſſore noſtro commiſſa: dicta M. propoſuit, quòd cùm octo annis elapſis dicto A. fuiſſet matrimonialiter copulata, & licet diu cohabitaſſet eidem, adhuc integra permanebat, eo quòd prædictus vir ejus non habebat potentiam coeundi: quare petebat divortium celebrari. prædictus verò A. fatebatur, quòd illam nunquam cognoverat: tamen ſe habere potentiam cognoſcendi alias adſerebat. Vos verò, ne id confiterentur in fraudem, à matronis bonæ opinionis, fide dignis, ac expertis in opere nuptiali, dictam feciſtis inſpici mulierem: quæ perhibuerunt teſtimonium ipſam adhuc virginem permanere. Poſtmodum per Presbyterum, de cujus parœcia vir extitit, feciſtis inquiri, utrum ipſe aliquam cognoviſſet: nec per inquiſitionem ipſam vobis conſtare potuit, aliquam eſſe carnaliter cognitam ab eodem. Muliere autem requirente divortium, & dicente, quòd mater eſſe volebat, & filios procreare, proponente verò viro, quòd paratus erat ſtare conſilio eccleſiæ, injunxiſtis eiſdem, ut agerent pœnitentiam de commiſſis, & ſic fortè placeret Deo *a*, qui matrimonii fuit inſtitutor & auctor, ut opus matrimonii conſummarent: qui poſt plures terminos ad veſtram reverſi præſentiam, conſona voce dixerunt, quòd non poterant carnaliter commiſceri. Quocirca mandamus, quatenus ſi ita eſt, & conſtiterit vobis præfatum virum & mulierem, intra prædictos octo annos, per continuum triennium inſimul habitaſſe: ipſis cùm ſeptima propinquorum manu firmantibus juramento, ſe commiſceri carnaliter nequiviſſe, proferatis divortii ſententiam inter eos.

DE MATRIMONIO CONTRACTO CONTRA INTERDICTUM ECCLESIAE.

TITULUS XVI.

CAP. I.

Matrimonium contra interdictum eccleſiæ, vel judicis factum ſeu contractum, propter hoc ſolum non dirimitur: imponitur tamen pœnitentia ſic contrahentibus, & ſeparantur, donec cognoſcatur de cauſa interdicti. h. d. in effectu totus iſte titulus.

Alexander III. *Paduen. Epiſcopo.*

Literæ *b*, quas tua nobis fraternitas deſtinavit, expreſsè declarant, quòd cùm quidam ſororem ſuam jam nubilem cuidam ſe daturum in uxorem ea præſente & conſentiente, præſtito juramento firmaſſet: & illa non poſt multos dies dona & munera viri ſecundùm morem terræ ſpontè ſuſcipiens, ipſum tanquam proprium virum ſæpè amplexata fuiſſet: tandem mortuo fratre, à proprio viri ſui fratre ſe deſponſari permiſit, & quod ab illo *c* cognita fuiſſet, mendaciter adſeverat. Cumque ei prohibuiſſes publicè, ne cui illorum, vel alicui *d* ſe copularet, ipſa ſpretis monitis tuis, alii nubere non expavit: demum cùm mulieri præcepiſſes, ut ad domum matris rediret, ipſa noſtram audientiam appellavit: [1 & ſ.] Mandamus, quatenus ſi eſt ita, præfatam mulierem (ne mandatum tuum contemptibile videatur) ad domum matris redire compellas, & impoſita ſibi de tanto exceſſu pœnitentia condigna, poſtquam in domo materna per menſem ſteterit, ad tertium reverti permittas.

[1 *Verùm quoniam ſolicitudini noſtræ incumbit exceſſus & enormitates aliorum corrigere, & ad modum & formam rectitudinis revocare: f. t. p. a. ſ.*]

CAP. II.

Sponſalia de futuro cum una etiam contra interdictum eccleſiæ contracta, non habent dirimere matrimonium poſtea contractum cum alia.

Idem *Vigorien. & Baron. Epiſcopis.* e

Ex literis *f* Cantuarien. Archiepiſcopi ad nos pervenit, quòd cùm G. de ſancto Leodegario M. filiam ſuam abſentem, cuidam R. nomine deſponſaſſet: [1 & ſ.] Poſtea orta ſuſpicione, quòd præfatus R. ad alia deſideraret vota tranſire, ad examen fuit dicti Archiepiſcopi cauſa perlata: qui ſub anathematis interminatione prohibuit, ne antequam de præſcripto negotio plenè conſtaret, vir

a *Dicto ſuam, deeſt in antiq. exemplaribus.* b *Hæc verba, ſicut aſſerit prom. deſunt in omnibus Vaticanis, habentur tamen in aliis paulo recentioribus & antiqua compilat.* c *al. per hoc autem.* d *al. aut alio ſimili modo, &c.* e *Si hanc decretalem intelligas juxta communem ſenſum, ut loquatur de eo qui per maleficia factus erat impotens ad congrediendum cum uxore, vide Sot. 4. ſent. diſt. 34. q. 1. art. 3.*

a *In uno Vaticano: ſi fortè placeret Deo, qui matrimonii fuit inſtitutor & auctor, opus matrimonii conſummarent, &c.* b *C. 2. eod. tit. in 1. comp.* c *ab eod.* d *alii: ſed in antiquis, alicui.* e *Vuigoren. & Baton. al. Vigornien. & B. ſed ferè in om. manuſcr. Vuigor. & Baten.* f *C. 3. eod. tit. in 3. comp.*

ad ſecunda vota tranſire: ſed ipſe præſcripta prohibitione contempta, filiam G. in facie eccleſiæ ſibi ſolenniter copulavit uxorem: [2 & ſ.] Cùm Archiepiſcopus vellet de matrimonio primo cognoſcere, dicta M. appellationis vocem emiſit: cujus appellationi Archiepiſcopus deferens, eidem ſub excommunicationis interminatione diſtrictius interdixit, ne cui nuberet, donec cauſa ipſa finem debitum ſortiretur: ipſa tamen de remedio appellationis confiſa, cuidam alii Gu. nomine nupſit: [3 & ſ.] Mandamus, quatenus ſi nihil conſtiterit, quod impediat, præter conſenſum de futuro, qui inter præfatos *a* R. & M. adſeritur præceſſiſſe, ſecunda matrimonia inviolabiliter obſervanda ſublato appel. obſtaculo judicetis. Licet enim contra interdictum eccleſiæ ad ſecunda vota tranſire non debuerit, non eſt tamen conveniens, ut ob id ſolum ſacramentum conjugii diſſolvatur: alia *b* tamen pœnitentia eis debebit imponi, quia contra prohibitionem eccleſiæ hoc fecerunt.

[1 *Poſt modicum tempus quibuſdam ipſius mulieris conſanguineis procurantibus, memoratus R. cum ea præſente verbis præſentis temporis contraxit, ſicut dicitur, matrimonium. Fide hincinde corporaliter præſtita, quòd vir mulierem ſicut uxorem legitimam de cætero exhiberet, & ipſa reverenter ei ſine contradictione, ſicut viro legitimo obediret, nihilq; defuit, niſi ſolennitas in facie eccleſiæ celebranda, quæ propter tempus quadrageſimæ tunc non potuit effectui mancipari.*]

[2 *Poſtmodum verò duabus mulieribus & viro coram Archiepiſcopo conſtitutis, prædictus R. publicè confeſſus eſt, ſecum M. ſicut ſuperius dictum eſt, matrimonium contraxiſſe, & aliam ſ. Matildam prava quorundam ſuggeſtione ſeductum poſtmodum accepiſſe. Maria verò conſtanter aſſeruit, quòd pater ejus non moverat de voluntate ejus querelam, dicens quòd inter ipſam & præfatum R. excepta ſola fide de contrahendo matrimonio nulla obligatio interceſſerat: quam quia ipſe non ſervaverat, ſervare minimè tenebatur: & ideò eam quam ſecundò acceperat, relinquebat. Cùm autem alia præfat. R. tanquam proprium virum ſibi reſtitui poſtularet.*]

[3 *Et ſuper hoc citata coram Archiepiſcopo noluit propter appellationem quam objecerat, apparere. Cùm igitur abſentibus partibus non videretur nobis negotium finiendum, ipſum experientiæ veſtræ de qua multum confidimus committentes.*]

CAP. III.

Si hi, qui dicebantur conſanguinei, contraxerunt contra præceptum judicis, debent ſeparari, donec de cauſa cognoſcatur.

Idem *Paduan. Epiſcopo.*

DE muliere *c:* & infrà. Illos autem, qui pro conſanguinitate prohibentur conjungi, & pòſt contra interdictum eccleſiæ ſe receperint, excommunicationi debes ſubjicere, donec tamdiu ſeparentur, quouſque legitimè cognoſcatur, utrum eorum matrimonium poſſit & debeat jure ſtare.

QVI FILII SINT LEGITIMI.

TITVLVS XVII.

CAP. I.

Naturalis ex ſoluto genitus & ſoluta, legitimatur per ſubſequens parentum conjugium, etiam quoad hæreditatem.

Alexander III.

COnqueſtus *d* eſt nobis H. quòd cùm quandam mulierem in uxorem acceperit, R. patruus mulieris ipſam exhæredare conatur, eò quòd ante deſponſationem matris ſuæ nata fuerit, [illegible] pater mulieris præfatæ matrem ipſius acceperit [illegible] rem. Ideoque mandamus, quatenus ſi eſt ita, [illegible] gitimam judicetis, prædicto R. inhibentes, ne [illegible] ri hac occaſione ſuper hæreditate paterna moleſtiam [illegible] rat, vel gravamen. Si autem contra hoc venire [illegible] pſerit, cum *a* ſeveritate eccleſiaſtica procedatis.

CAP. II.

Separato matrimonio in facie eccleſiæ contracto, filii [illegible] concepti ante ſententiam ſunt legitimi.

Idem.

CVm *b* inter I. virum, & T. mulierem divortii [illegible] tia canonicè ſit prolata, filii eorum non [illegible] inde ſuſtinere jacturam, cùm parentes eorum [illegible] ne contradictione eccleſiæ inter ſe contraxiſſe [illegible] Ideoque ſancimus, ut filii eorum, quos ante [illegible] habuerunt, & qui *c* concepti fuerant ante [illegible] tiam, non minus habeantur legitimi, & [illegible] paterna hæreditario jure ſuccedant, & de [illegible] cultatibus nutriantur.

CAP. III.

Statur verbo viri & mulieris, qui negant [illegible] indiciis & teſtibus probetur contrarium.

Idem *Rothomagen. Archiepiſcop.*

TRanſmiſſæ *d* nobis tuæ literæ [illegible] cùm N. uſque ad juventutem quendam [illegible] triviſſet, uxore ſua M. tunc non deſponſata [illegible] tante, poſtmodum ipſam legitimè deſponſ[illegible] ſuſtulit ex eadem: quibus paternam hæred[illegible] tentibus, prædictus juvenis *e* contradic[illegible] lium & hæredem, quamvis à vicinia, quæ [illegible] eorum eſſe credebat, ſpurius diceretur: prædict[illegible] & uxor ejus præfatum juvenem ſpurium ſuum, [illegible] mum filium eſſe negabant, ſed dicebant, quòd [illegible] tatis intuitu nutriviſſent. Cùm autem quæſtio [illegible] te mota eſſet, & prædictus juvenis pro eo, quòd [illegible] nolebat, vinculo ſit excommunicationis adſtrictus: Conſul. t. t. reſpond. quòd in tali caſu ſtandum eſt [illegible] mulieris: niſi certis indiciis & teſtibus tibi conſt[illegible] ſe *f* filium juvenem memoratum.

CAP. IV.

Illegitima proles eſt, quam viro vivente uxor ex adultero [illegible] cepit, ſive cum adultero, ſive cum viro moretur.

Idem *Exonien.* g *& Vincomen. Epiſcopis, & Abba. Herforden.*

CAuſam *h* quæ: [1 & ſ.] Si conſtiterit, quòd Agatha de Anelina muliere tempore Alani viri [illegible] cum eo tanquam cum viro ſuo morante, vel R. [illegible] Agathæ ipſam A. adhuc habente virum publicè [illegible] nata fuit, eam non fuiſſe legitimam ejuſdem R. [illegible] dicetis: quia non potuit eſſe uxor, quæ viri ſui [illegible] culans, alii dum ille viveret, copulari præſumpſit.

[1 *Inter nobiles viros F. & S. de Arden. quæſtio [illegible] gathæ de nativitate ipſius vertitur vobis [illegible] ſub certa forma commiſimus terminandam: Verum [illegible] dem F. de Ard. præfa. Lundon. Epiſcopum [illegible] quod dominus eſt prædicti R. amovendum, & [illegible] illius duximus ſubrogandum, per Apoſt. itaq; ſcripta [illegible] damus, quatenus.*]

a *Præfatum.* b *aliqua in recentioribus, nam in omni. veteribus alia legitur.* c *C. 5. tit. de ſponſ. § illos. in 1. comp. & poſt concil. Lat. ſub Alex. III. p. 6. c. 19.* d *Ca. 1. eod. tit. in 1. comp. & poſt conc. Lat. ſub Alex. III. p. 33. c. 3.*

a *In aliis, contra eum: ſed in omnibus antiquis, [illegible] ſum.* b *C. 2. eod. tit. in 1. comp. & poſt conc. Lat. ſub. Alex. [illegible] p. 33. c. 5.* c *conceptus.* d *C. 3. eod. tit. in 1. comp. & poſt [illegible] Lat. p. 8. c. 11.* e *contradixit.* f *in aliquo exemplari [illegible] lium eſſe illorum, ſed in antiquis, ut eſt expreſſum.* g *[illegible] & Vinconien. ſed rectius ut eſt impreſſum.* h *C. 4. eod. tit. [illegible] compilat. vide c. cauſam quæ. ſupr. de dolo. & cap. cauſam [illegible] de offi. deleg.*

CAP.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN